

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

רוסיה במזרח התיכון ובישראל - 13415

תאריך עדכון אחרון 08-08-2022

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: היסטוריה של עם ישראל ויהדות זמננו

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): יונתן דקל-חן

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: jonathan.dekel-chen@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: ימי ד', 12:15 - 13:45

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

This is an introductory course for students who seek an understanding of the impact of the actions and foreign policy of the rulers of Russia in the Middle East in general and in the land of Israel, in particular.

We will study the continuity and changes in the ideologies and policies of Russia's regimes in this region as it transitioned from an imperial autocracy to a revolutionary socialist state in 1917 and then, as of 1991, to a partial democracy.

מטרות הקורס:

מטרת הקורס תהיה רכישת הבנה רחבה יותר על התקופה ושיפור כלי הניתוח בהתמודדות עם הספרות המקצועית. כמו כן, נבחן את הקשר בין האירועים ההיסטוריים ובין הזיכרון הקולקטיבי היום בזירה הציבורית והפוליטית.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

להשוות בין ההצגה של אירועים היסטוריים בכתיבה מחקרית ובין הצגת האירועים ביזכרון הקולקטיבי.

לבחון מגמות ארוכות-טווח בכתיבה מחקרית והגורמים לתמורות בה.

לחשוב באופן ניתוחי אודות זיקות בין אירועים היסטוריים ובין ההתפתחות הכללית בפרשנויות היסטוריות על האירועים האלה.

להעריך פרשנויות על

לבנות ניתוחים מקוריים על שאלות היסטוריות בעזרת גישות רב-דיסציפלינאריות.

לשלב חומרים מהסילבוס של הקורס, וחומרי מחקר נוספים, יחד עם חומר הנלמד בשיעורים, כדי לתמוך בניתוחים היסטוריים מקוריים.

לרכוש יכולת ניתוח של מסמכים ראשוניים מהתקופה

דרישות נוכחות (%) :

80

שיטת ההוראה בקורס:

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

שיעור 1: למה לחקור היום את תולדות רוסיה במזה"ת ובארץ ישראל?

שיעור 2: רקע כללי אודות רוסיה האימפריאלית

שיעור 3: דת, לאומיות, אתניות, ומשיחיות בעיצוב מדיניות החוץ של רוסיה

שיעור 4: למה ולאן מלחמת קרים?

שיעור 5: רוסיה וה"שאלה המזרחית הגדולה", 1856 - 1914

שיעור 6: רוסיה הסובייטית והסוציאליזם במזה"ת, 1917 - 1945

שיעור 7: בריה"מ והקמת מדינת ישראל

שיעור 8: בריה"מ במזה"ת ב"מלחמה הקרה"

שיעור 9: מלחמת סינימבצע קדש, 1956

שיעור 10: מלחמת ששת הימים והתנועה הלאומית היהודית בבריה"מ

שיעור 11: המעורבות הסובייטית במלחמת יום הכיפורים

שיעור 12: היבטים גלובליים ומקומיים במעורבותה של בריה"מ במזה"ת

שיעור 13: מגורבצ'וב ועד ילצין: ממעצמה בזירה ועד לשחקנית משנה

שיעור 14: תחיית העוצמה הרוסית במזה"ת תחת פוטין?

חומר חובה לקריאה:

Document: Summary of Treaty of Kuchuk-Kainarji, 1774.

Alfred Rieber. "Persistent Factors in Russian Foreign Policy: An Interpretive Essay."
In: Hugh Ragsdale, ed. *Imperial Russian Foreign Policy*. Cambridge University Press,
1993. pp. 315-359.

Dominic Lieven. *Empire: The Russian Empire and its Rivals*. New Haven: Yale, 2000.
pp. 231-287.

Alicja Curanovic. *The Religious Factor in Russia's Foreign Policy*. London:

Routledge, 2012.

W. Bruce Lincoln. *Nicholas I: Emperor and Autocrat of All the Russias*. Indiana Univ. Press, 1980. pp. 325-350

Document: "Treaty of Berlin." In: George Vernadsky, et al. eds, *A Source Book for Russian History from Early Times to 1917*, vol. 3. Yale University Press, 1972. Pp. 630-631.

David MacKenzie, "Russia's Balkan Policies under Alexander II." In: Hugh Ragsdale, ed. *Imperial Russian Foreign Policy*. Cambridge: Woodrow Wilson Center, 1993. pp. 219-246.

Hugh Seton-Watson. *The Russian Empire, 1801-1917*. Oxford, 1967. pp. 445-459, 686-697.

Ziva Galili and Boris Morozov, *Exiled to Palestine: The Emigration of Zionist Convicts from Soviet Russia, 1924-1934*. London, 2006.

Joseph Heller. "Roosevelt, Stalin and the Palestine Problem at Yalta." *Weiner Library Bulletin* 30, no. 41-42 (1973): 25-35.

Hashim Behbehani. *The Soviet Union and Arab Nationalism, 1916-1966*. London: KPI, 1986.

Document: Gromyko's Speech at UN, May 1947

A. Kramer. *The Forgotten Friendship: Israel and the Soviet Bloc, 1947-1953*. University of Illinois, 1974. pp. 32-53.

Iurii Strizhov. "The Soviet Position on the Establishment of the State of Israel." In *Jews and Jewish Life in Russia and the Soviet Union*. pp. 303-326.

Gabriel Gorodetsky. "The Soviet Union's Role in the Creation of the State of Israel." *Journal of Israeli History* 22, no. 1 (2003): 4-20.

M. Heikal. *Sphinx and Commissar*. NY: Collins, 1978. pp. 57-170.

Galia Golan. *Soviet Policies in the Middle East from World War Two to Gorbachev*. Cambridge University Press, 1990. pp. 4-28

Walter Laqueur. *Struggle for the Middle East: The Soviet Union in the Mediterranean* (Macmillan, 1969). pp. 63-117.

Galia Golan. "The Soviet Union and the Suez Crisis." In: *The Suez-Sinai Crisis, 1956: Retrospective and Reappraisal*, edited by Selwyn Ilan Troen and Moshe Shemesh.

London: Frank Cass, 1990. Pp. 274-286.

Laurent Rucker. "The Soviet Union and the Suez Crisis." *The 1956 War: Collusion and Rivalry in the Middle East*, edited by David Tal. London: Frank Cass, 2001. Pp. 65-93.

Benjamin Pinkus. *The Soviet Government and the Jews*. pp. 42-45, 253-256 DS 135 R92 P56

R. Parker, "The June 1967 War: Some Mysteries Explored," *The Middle East Journal* (Spring 1992): 175-197.

Michael B. Oren. *Six Days of War: June 1967 and the Making of the Modern Middle East*

Galia Golan. "The Soviet Union and the Yom Kippur War," *Israel Affairs* 6, no. 1 (1999): 127-152.

Stuart Britton. "Competition or Collaboration? The Soviet Union, Détente, and the October 1973 War," *Comparative Strategy* 9, no. 3 (1990): 287-306.

Isabella Ginor and Gideon Remez. "Israel's Best Spy – or a Master Double Agent? New Light from the Soviet Angle on the Mystery of Ashraf Marwan." *The Journal of the Middle East and Africa* 8, no. 4 (2017): 383-396.

Document: "Soviet and East European Aid to the Third World, 1981." Washington DC: US Dept. of State, 1983.

Meir Edelsthain. "The 1965 Split in Maki and the CPSU." *Soviet Jewish Affairs* 4, no. 1 (1974): 23-38.

Yosef Govrin. "The Beginnings of the Struggle for Soviet-Jewish Emigration and its Impact on Israel-Soviet Relations." In: *Jews and Jewish Life in Russia and the Soviet Union*, edited by Yaakov Ro'i. Ilford: Frank Cass, 1995. pp. 327-339.

Yosef Govrin. "From Deep Freeze to Thaw: Relations between Israel and Czechoslovakia, 1967-1990." In: *Jerusalem Review: a Journal of Foreign Policy* 1, no. 1 (2006-2007): 119-139.

Evgeniy Bazhanov. "Russia's Middle East Policy under Gorbachev and Yeltsin." In: *From War to Peace: Arab-Israeli Relations, 1973-1993*. Brighton: Sussex Academic Press, 1994. pp. 207-217.

Rex Brynen. "Adjusting to a New World Order: The PLO and the Twilight of the Soviet Union." In: *The Decline of the Soviet Union and the Transformation of the Middle East*, edited by David Goldberg and Paul Marantz. Boulder, CO: Westview,

1994. Pp. 155-182.

Robert O. Freedman. "Israel and Russia: Jerusalem and its Relations with Moscow under Putin." In: *Israel and the World Powers: Diplomatic Alliances and International Relations Beyond the Middle East*, edited by Colin Shindler. London: Tauris, 2014. pp. 125-154.

Grigory Melamedov. "Putin and the Iranian-Israeli Conflict." *Israel Journal of Foreign Affairs* (2018): 1-16.

Emil Avdaliani. "Russia in Syria: Caught Between Iran and Israel." *BESA Center Perspectives Paper No. 874*, June 24, 2018.

Yaakov Lappin. "The Russian-Israeli Crisis over Syria Lacks an Exit Strategy." *BESA Center Perspectives Paper No. 1,028*, December 5, 2018.

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 30 %
הגשת עבודה 70 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: